

Suïcidaliteit onder agrariërs

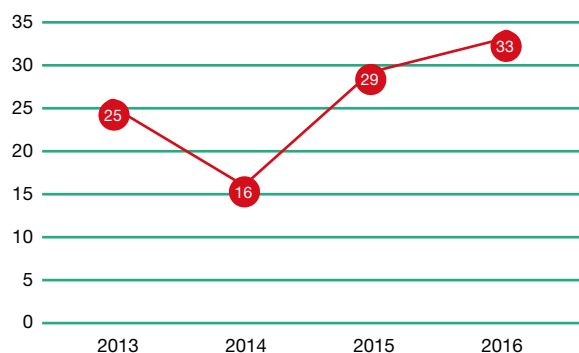
De zorgen over het aantal zelfdodingen onder boeren neemt toe maar er zijn weinig Nederlandse cijfers bekend. In deze factsheet zet 113 Zelfmoordpreventie in samenwerking met LTO Nederland de meeste recente kennis op een rij.

De Cijfers

In 2016 overleden 1893 mensen in Nederland door zelfdoding, 33 daarvan waren werkzaam in de agrarische sector*. De meest recente cijfers in Nederland laten een toename zien in het aantal suïcides in de agrarische sector¹. Omdat het aantal mensen dat werkzaam is in een bepaalde sector erg verschilt, kijken we naar het suïcidecijfer per 100.000 agrariërs. We zien dan dat tussen 2013 en 2016 het suïcidecijfer is gestegen van 12,5 naar 17,4.² Dit is een stuk hoger dan het landelijke suïcidecijfer van 10,6. De agrarische sector staat daarmee in de top 10 van sectoren met relatief gezien de meeste suïcides.

Het suïcidecijfer is het hoogst in de sectoren Uitzendbedrijven (24,0), Taxi- en ambulancevervoer (27,2) en Werk en (re) integratie (36,1).² Onderstaande grafiek toont het aantal suïcides in de agrarische sector tussen 2013 en 2016.

Aantal suïcides in de agrarische sector



Grafiek: Aantal suïcides in de agrarische sector, 2013-2016. Bron: CBS

Risicofactoren

Suïcidaliteit is complex en van veel factoren afhankelijk. Suïcidale gedachten ontstaan altijd vanuit een wisselwerking tussen tal van omgevingsfactoren en individuele kenmerken.

- Uit een studie in Frankrijk blijken de volgende stressoren een rol te spelen in het mentale welzijn van agrariërs: grote werkdruk, onzekerheid over de toekomst en de financiële markt, de druk van wetgeving, sociale en geografische isolatie, conflicten met medewerkers of familieleden, zorgen over de familieopvolging van de boerderij en onvoorspelbare gebeurtenissen.³
- Een voorbeeld van zo'n onvoorspelbare en oncontroleerbare gebeurtenis is ziekte van het vee. Zo heeft het ruimen van vee tijdens de mond- en klauwzeercrisis in 2001 geleid tot post-traumatische klachten onder een aanzienlijk deel van de Nederlandse boeren. Zes tot acht maanden nadat de dieren werden geruimd had bijna de helft van de getroffen boeren post-traumatische klachten.⁴
- Uit een studie in Noorwegen blijkt dat depressieve symptomen meer voorkomen bij agrariërs dan bij andere beroepsgroepen.⁵

Stressoren

Grote werkdruk
 Onzekerheid
 Wetgeving
 Conflicten
 Sociale & geografische isolatie
 Onvoorspelbare gebeurtenissen
 Zorgen over familieopvolging

* Alle werkgevers worden door de belastingdienst ingedeeld in een sector. De agrarische sector omvat mensen die werken in de akker- en weidebouw, veehouderij, pluimveehouderij, tuinbouw, hoveniersbedrijf, bijenteelt, bosbouw, vriend- en rietcultuur, grasdrogerijen, aardappelsorteer inrichtingen, jacht, cultuurtechnische werken en in de visteelt.

Maak je je zorgen over een agrariër in je omgeving?

Is er sprake van een levensbedreigende situatie? Bel 112 bij fysiek gevaar of waarschuw de huisarts(enpost) of een eerstehulp post die de crisisdienst kan inschakelen. Laat de ander niet alleen en blijf tot professionele hulp is gearriveerd.

In niet levensbedreigende situaties: wil je advies van een van de psychologen van 113 Zelfmoordpreventie? Bel naar de overleglijn. Deze is iedere werkdag van 10.00 tot 16.00 uur te bereiken op 020 311 3888.

Behoefte aan advies op agrarisch vlak?

- AgroZorgwijzer helpt erfbetreders en collega-boeren bij het herkennen van signalen, geeft tips om het gesprek aan te gaan. Het verwijsschema helpt passende hulp te vinden. Zie www.agrozorgwijzer.nl
- De Agrarische Vertrouwenslijn (085-130 34 30) is kosteloos toegankelijk voor erfbetreders die behoefte hebben aan informatie over de omgang met sociaal-emotionele problematiek op het boeren erf.



Heb je zelf hulp nodig?

- Blijf niet alleen rondlopen met gedachten aan zelfmoord. Laat iemand die je vertrouwt weten hoe je je voelt, zoals een familielid, vriend of kennis. Zij kunnen bijvoorbeeld met oplossingen komen waar je zelf mogelijk nog niet aan hebt gedacht.
- Neem contact op met 113 Zelfmoordpreventie. Dit kan telefonisch via 0900-0113 en via chat op www.113.nl. Alles wat je deelt met 113 blijft anoniem en vertrouwelijk.
- Bezoek je huisarts, samen kun je onderzoeken wat je nodig hebt.

Heb je vragen op agrarisch vlak?

- De Agrarische Vertrouwenslijn (085-1303430) is kosteloos toegankelijk voor iedere Nederlandse agrariër die zijn/haar persoonlijke verhaal wil delen of zoekt naar passende professionele hulpverlening.
- De vrijwilligers van Zorg Om Boer en Tuinder helpen ondernemers op een kruispunt om richting te bepalen en bieden een luisterend oor: www.zorgomboerentuinder.nl/contact
- Regionale LTO-organisaties staan hun leden graag bij op het gebied van ondernemersvraagstukken, maar ook bij vragen op het sociaal-emotionele vlak.

De kloof tussen de agrariërs en (psychosociale) hulpverleningsinstanties

Agrariërs die aan de bel trekken bij hulpverleningsinstanties ervaren vaak een kloof tussen de gezondheidszorg en hun eigen taal en situatie. Om de agrarisch ondernemer en de hulpverlening meer inzicht te geven heeft AgroZorgwijzer de [Agro-zorgnetwerkaart](#) ontwikkeld.

Bronnen

Deze factsheet is gebaseerd op de factsheet 'Zelfmoord bij landbouwers' van het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP) en Zelfmoord1813.

1. Centraal Bureau voor de Statistiek. Microdata. 2017.
2. Gilissen R, Berkelmans G. Suicide per werksector. 2019. <https://www.113.nl/actueel/suicide-werksector>.
3. Truchot D, Andela M. Burnout and hopelessness among farmers: The Farmers Stressors Inventory. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol. 2018;53:859-867. doi:10.1007/s00127-018-1528-8
4. Olff M, Koeter MW., Van Haften E., Kersten PH, Gersons BPR. Impact of a foot and mouth disease crisis of on post-traumatic stress symptoms in farmers. Br J Psychiatry. 2005;186:165-166.
5. Torske MO, Hilt B, Glasscock D, Lundqvist P, Krokstad S. Anxiety and Depression Symptoms Among Farmers: The HUNT Study, Norway. J Agromedicine. 2016;21(1):24-33. doi:10.1080/1059924X.2015.1106375